

ДОСВІД ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ УКРАЇНИ

Не так давно цивілізований світ почав рухатися в напрямку інклюзивної освіти, тобто освіти, що доступна кожній людині незалежно від її соціального статусу, матеріального положення, особливих потреб чи інвалідності. Питання інклюзивної освіти набуло ще більшої актуальності після спалаху епідемії COVID-19, яка викрила чисельні недоліки в нашій системі навчання.

Про нагальну потребу в більш доступній освіті також говорить кількість дітей з вадами розвитку в Україні: «...станом на 2017 рік в Україні поширеність розладами психіки і поведінки серед дітей віком від 0 до 17 років складає 195495 осіб або 25% (на 1000 дітей)» [1, с. 54]. Варто зазначити, що внаслідок розгортання подій повномасштабної війни цей показник, імовірно, зросте впродовж наступних декількох років.

Станом на сьогодні Україна не може надати рівні для всіх можливості у сфері освіти. Педагоги не навчені працювати з дітьми зі спеціальними потребами, споруди навчальних закладів не пристосовані для користування людей із фізичними вадами розвитку, невідпрацьована нормативно-правова база, упередження з боку здорових дітей та їхніх батьків стоять на заваді розвитку [1, с. 53].

Але попри всі труднощі, про готовність України до запровадження інклюзивної освіти свідчить Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», де зазначено одну зі стратегічних цілей: «Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх» [3]. У досягненні цієї амбітної мети допоможе вивчення досвіду

інших країн Європи.

За результатами аналізу науково-педагогічних джерел і міжнародних нормативно-правових документів, основними підходами до надання освітніх послуг дітям з особливими потребами є мейнстримінг (розширення соціальних контактів для дітей з обмеженими можливостями) та інтеграція (введення дітей з обмеженими можливостями в звичайний освітній процес) [1, с. 53].

Провідною країною в питанні інклюзивної освіти стала Італія. У ній понад 90% дітей з особливими потребами навчаються в загальноосвітніх закладах, де за їхню успішність несуть відповідальність педагоги та їхні асистенти [2, с. 91]. Для дітей складають індивідуальні навчальні плани, а також надають консультативну та медичну допомогу. Іншими країнами, в яких інклюзивна освіта закріплена на законодавчому рівні, є Фінляндія і Данія. Там підготовка спеціалістів з навчання дітей зі спеціальними потребами здійснюється за допомогою державних освітньо-консультативних центрів чи в системі бакалаврату та магістратури. Діти ходять у масові школи і в залежності від ступеня важкості порушень розвитку навчаються або в одному класі зі здоровими дітьми, або в окремому класі з індивідуальними навчальними планами. Багато країн поступово закривають корекційні школи і на їх базі створюють ресурсні державні центри, спрямовані на допомогу дітям з особливими потребами, а також на надання консультацій батькам, педагогам і шкільній адміністрації.

Незважаючи на рівень успіху вищезазначених країн, Україна, з урахуванням її соціально-економічних особливостей, не повинна бездумно наслідувати досвід держав Європи у запровадженні інклюзивної освіти, але їхні досягнення безсумнівно мають велику цінність і можуть бути використані як приклад для подальшого розвитку вітчизняної освітньої системи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гевко І. Інклюзивна освіта в Україні : сучасний стан та проблеми розвитку. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : збірник наукових праць*. 2019. Т. 1(64). С. 52–57.

2. Продіус О. Особливості моделей інклюзивної освіти в країнах Європи відповідно до вимог сучасного суспільства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. № 4 (72). С. 86–92.
URL: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-4-42> (дата звернення: 16.02.2023).

3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 16.02.2023).